

UDVARHELYI HIRADÓ

UDVARHELYMEGYE FÜGGETLEN POLITIKAI LAPJA.

Az „Udvarhelymegyei Jegyzői-Egylet“ hivatalos közlönye.

Előfizetési árak:
egész évre 8 kor. fél évre 4 kor. negyed évre 2 korona.
Egy szám ára 16 fil. — Tanítóknak egész évre 6 korona.

Felelős szerkesztő: **Becsek Aladár.**

Hirdetések a legolcsóbban számítatnak. Nyilttér sora
50 fillér. Megjelen hetenként egyszer, 6-8 oldalon vasárnap
A hirdetés és nyilttér díja előre fizetendő.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Becsek D. Fia könyvnyomda

Hivatalnokaink hitele.

Székelyudvarhely, márcz. 22.

Majdnem órthetetlennek tünik fel előttünk, hogy a hivatalnokok zöme a hivatalnoki hitel kérdését, mely pedig sok keserűségöknek, sok bajoknak, sok szerencsétlenségöknek és megaláztatásuknak, közvetlen kuforrása, ugyszólván teljesen ignorálja. Lehet, hogy ennek oka sok esetben és sokak részéről a kérdés kényes voltában keresendő, mert e kérdés kapcsán sok eltitkolt nyomor kerülhetne napvilágra.

Lehet, csak hogy hallgatással nem fogunk e bajon segíteni és azért, de meg azért is, mert a hivatalnok baja, bizonytalansága és elégtelensége a közügyre is visszahat és azt károsan befolyásolja, [napirendre hozzuk e kérdést, oly formába öntve az e téren, e helyen már hangoztatott tennivalókat, hogy az egységes tervszerű eljárás lehetséges legyen és hisszük, hogy ezt minden józanul gondolkodó ember helyeselni fogja.

Tényként állítandó, hogy nálunk a hivatalnoknak, mint ilyennek, hitele a legminimálisabb és hogy a hivatalnoknak minden hitelgénye a priori a legerősebb gyanuval fogadtatik. Aránylag, valóban a legkisebb iparosnak, krajzlerosnak, sőt talán még az egyszerű munkásnak is több hitele van, mint a hivatalnoknak.

Ennek oka lehet, hogy egyes esetekben egyesek könnyelmű életmódjára is visszavezethető, de határozott igazságtalanság volna e tételt

általánosítani és azért a hivatalnokok általános — mondjuk rövidítés kedvéért — hitelképtelenségének kell, hogy általános oka is legyen. És van is.

A hivatalnokok javadalmazása ugyanis akként van rendezve, hogy a hivatalnok fizetése oly módon lesz neki kiadva, mely majdnem egyenes felhívást tartalmaz annak egy bizonyos időn belül való elköltésére és egyáltalában nem tartalmaz figyelmeztetést a tekintetben, hogy e fizetés a hivatalnok munkaerejében rejlő oly tőkének a kamata, mely tőke lassabban vagy hamarabb fogy és végül egészen megszűnik.

Igaz, hogy addig, míg a fizetés csekélységénél fogva a hivatalnok megélhetésére is alig elegendő, hiába minden okoskodás a felett, hogy tőkének vagy kamatnak tekintsük azt, de mely pillanatban a fizetéseknek oly rendezésére gondolunk, amely a megélhetésen kívül a megtakarítást — ha még oly csekély mérvben is — lehetővé teszi, önként felmerül a kérdés, vajjon ez a megtakarítás valami uton és módon elő nem mozdítható és nem biztosítható-e és felmerül azon kérdés is, hogy a hivatalnoknak hosszabb munkálkodása útján elérhető és biztosítható megtakarítása már munkálkodása közben is nem hasznosítható-e a hivatalnok javára.

A mai állapotok mellett igen sok hivatalnok rendezetlen vagyoni állapotba kerül oly esetek által is, melyek ugyszólván elkerülhetetlenek. Eljegyzés, házasság, születés, betegség, egy családtag elhalálása stb., mind olyan esetek, melyek a velők járó kiadásokkal megzavar

hatják és ismétlés esetén teljesen megronthatják a hivatalnok vagyoni helyzetét azért, mert a hosszabb lejáratu kölcsönhöz szükséges fedezetet nem nyújthatja, a rövid lejáratu kölcsönök pedig teljesen függő helyzetbe hozzák a hivatalnokot.

Hogy mind ennek lehet és van is káros kihatása a közügyre, az általánosan ismert tény. Ezenkívül azonban még egy nagy közvetett kár vagy vesztett haszon is rejlik abban, ha az ország intelligenciájának egy jó része tengődésre és vagyontalanságra folytán gazdasági meddőségre van kárthatva. Mennyivel más helyzet volna pl. az, ha a hivatalnokok zöme, kiknek jó része ma drága pénzen, rossz lakásokban lakik azon helyzetbe kerülhetne — amint azt az „Udvarhelyi Híradó“ nem régiben kifejtette — hogy saját házikójában élhetne, hol a családtagok némi gazdasági vagy ipari mellékfoglalkozás útján támogathatnák a családfenntartót, hol a gyermekek egészségesebb levegőben szabadon is mozgathatnának és ahol a legkisebb hivatalnok lelkében is keletkezhetnék azon fölemelő és megnyugtató gondolat, hogy van valamije, hogy nem kell a mindennapi kenyér bizonytalansága miatt megőszülnie.

Pedig ez az állapot megvalósítható, nem is igen nehezen és aránylag nem is nagy áldozattal, sőt megteremthető — természetesen ez esetben a hivatalnokot terhelőbb módon — az állam és illetve a többi hivatalnokot fizető erkölcsi testületek minden anyagi megterhelhetése nélkül, némi erkölcsi támogatással és jóindulattal.

Az imént végbement fizetés-javítás lehetővé

Esperanto.

— Irta: Ifj. *Marich Ágoston.* —

Mindenben van evolúció! Megengedem, hogy száználmas képet nyújtott Ikarosznak olvadó szárnya. Viasz még nem alkalmas arra, hogy lelkesedést ébresztsen, s legyőzze az emberiség székepszisét. Ma már Zeppelin és társai játsszák Ikarosz szerepét, s újabb glóriákat fűznek az emberi elme diadalaihoz. Pedig mi történt? Sammi egyéb, mint hogy a klasszikus idők viasza az idők folyamán benzinné, a madártollak pedig motorrá alakultak át. A cél, az eszme ugyanaz maradt, csupán a kivitel változott. A volapük kudarcot vallott de előzőleg mámorban ringatta az emberiséget. Azt is támadták, az esperantót is. De sohasem figyelték meg, hogy ebben a dologban is csak a kivitel kell csak támadni, bírálni — javítani, de nem az eszmát és nem a kivihetőséget!

Azóta hogy Ikarosz leesett, mert amint a hagyományok mondják, igen közel merészkedett a naphoz, igen-igen megváltoztak az idők. A repülés problémája már-már nem is probléma. Az embert közelebb hozták egymáshoz; de csak a testét! A szellem, az még mindig nagy akadályokkal küzd. Mert a különböző nyelvű nemzetek csak nagy nehézségek révén érintkezhetnek egymással. Hosszu évek fáradságos munkája után. Mert csak így sajátíthatják el rosszul-jól egymás nyelvét. De végre napjainkban Babel már vesztit tradíciójából. Kezdik kétségbe vonni. Egy francia tudósna kellett jönni, aki odavágta a világ szemébe. Csak a testet hoztátok közelebb, a szellemet nem. Így lassanként kialakult az az út, amelyen haladni kell. A világot érdeklő kérdésekben keletkeznek a hangok, amelyek mind erősebben követelik az esperantót. A szociális reformerek, a

világbéke hívei, a különböző nemzetközi kongresszusok már mind összerázták ebben az egy pontban: közös megértés.

Tudom, hogy a cél, amelyet mi tüztünk ki, mindenütt, még a tagadóknál is elismerésre talál; csupán a kivitel helyezik egy kissé utópikus világosságba. Kérem, ez természetes. Ha valaki nem szerez valamiről tudomást, akkor nem is lehet helyes fogalma. Tessék csak elgondolni, hogy az egész civilizált világ minden nyelvén közhasználatnak örvendenek bizonyos szavak. Így például ki nem érti a „bluz“, „pantalon“, „fortepiano“, „violin“, „gordon“, „kontinent“, „telefon“, „telegraf“ szavakat? Tessék ezeket és az ehhez hasonlókat összegyűjteni s kész nemzetközi szóanyag áll az ember rendelkezésére. Most kérem, tessék át gondolni minden változatban és formában elő forduló fogalmat, amelyeket bármely nyelv szókkal jelöl. Ha most ezekből kilöknék minden olyant, amelyik csak valami rokonságba is van egy nálánál sokkal egyszerűbb összetételével; ugy a mi mostani nyelvészetünk Pandora-szelencéjében csak 900—1200 ugynevezett ősfogalom marad meg. Ha most ezeket a maximum internacionálizmus alapján rögzítjük meg szókkal, ugy készen van az oly sokszor kétségbe vont nemzetközi segédnyelv — az esperantó.

Hátra van a nyelvtan. Hát ez sokkal könnyebb. Csupán emancipálni kell magunkat a nyelvnek kezdetben primitív volta révén továbbra is megmaradt tökéletlenségeitől. Szét kell néznünk a különböző nyelvek dinamikai kiöcsei között, s arra a meglepő eredményre jutunk, hogy a nemzetközi nyelv nyelvtana szintén megvolt már régen, csak össze kellett állítani. Így keletkezett az esperantó nyelvtan. Vegyünk egy példát. Ezt a szót olvasni, mi a mostani kezdetleges formában, a szükséghez mérten

a következőleg alakíthatunk: *En* olvasok, *te* olvasol, *ő* olvas, stb. Pedig ez tökéletesen fölösleges. Mert nem csak az *en*, *te*, *ő*-vel jelöljük a cselekvő személyt, hanem a szó végéhez függesztett raggal is. Mennyivel egyszerűbb, könnyebb és logikusabb volna, ha pld. az *ir*, olvas, stb. igéket ragozni: *En* ir, *te* ir, *ő* ir stb. Meg lehetne érteni és tökéletesen kifejezni azt, amit vele jelölni akarunk.

Ezt nemzeti nyelvbe behozni lehetetlen, sőt barbarizmus volna, aminek célja egyáltalában nem lenne. De viszont a nemzetközi nyelvben, meg így kell lenni. Így érhető el az, hogy a nyelvtan egy névjegyen elfér. Az élő nyelvek sokszor és sokat emlegetett evolúciója innen ered. Csupán a hibákat és a tökéletlenségeket igyekeznek a már kétféle járó civilizált ember kiölni. Ezért változott évszázadokon keresztül a nyelv. Ki használ manapság aorisztokat vagy melyik kultúrnyelvben maradt meg a többes számnak kettőztetés által való jelölése. (Malaji nyelvben: laki = gyermek laki-laki = gyermekek.) Avagy nem örültség-e az, hogy a fejem himnemű a szemem semleges nemű, az orrom pedig, nem tudom miért nőnemű?! Mindezekre nincs szükség. Mindezek nélkül lehet a nyelv szép és jó. Kellemes hangzású és hajlékony. Ezért változtak az élő és holt nyelvek. Nem mintha ez a gondolatkövetésre szolgáló beszédnek alapfeltétele volna; hanem, mert szükség volt. Tehát a gondolat kerülhet egyedül pszichológiai elbírálás alá.

Az esperantó tehát egy egész tökéletes művet ajándékozott az emberiségnek. Az alapot a közös megélhetéshez. Keletkezhetnek új fogalmak, de ezek egyáltalában nem gátolják sem az esperantót, sem ez azokat. E műnyelvbe az új szók épen olyan szépen bele fognak illeszkedni, mint az élő nyelvbe az automobil, röntgen, radium stb.

teszi, hogy a hivatalnokok a saját lábaikon járjanak és csinálják meg a dolgot maguk, szövetség útján. Én azt hiszem, hogy minden halasztás csak a jelenlegi nemzedéket károsítja és azért a hivatalnoki kar csak önön maga ellen vétkeznék, ha azonnal hozzá nem látna a kérdés rendezéséhez.

Ezen állítás megbíráhatása végett lássunk egy gyakorlati példát. Tegyük fel, hogy Székelyudvarhely és a szomszédos városok hivatalnoki kara, kerekszámban 1000 hivatalnok, szövetséges a kifejtett gondolat kivitele érdekében. Mondjuk, hogy ezeknek egyenkinti összfizetése 3000 korona és mindegyikük többnyire házáépítés — esetleg más haszonhajtó befektetés céljából 6000 korona, lehetőleg olcsó kölcsönt óhajtana igénybe venni.

A hivatalnokoknak mai hitel-viszonyai között egyenként ez semmiképp sem sikerülhet nekik, még akkor sem, ha az illetők a 6000 koronát meghaladó összeg erejéig biztosítva is volnának, mert nincsen semmi garancia a tekintetben, hogy a biztosítási díjak fizetetté fognak, azonkívül pedig meg van a lehetősége annak, hogy az illető a hivatalát elveszitheti, amely esetben többé fedezet nincs.

Szövetkezés esetén másként állana a dolog.

A szövetség szervezete első sorban is figyelembe venné az illetők megbízhatóságát, a mely uton az ekkénti veszteség lehetősége a minimumra szállana le, sőt bátran állíthatni, hogy ilyen szövetség által a hivatalnokok általános hivatali megbízhatósága is emelkedni fog, mert idővel minden hivatalnok azon lesz, hogy a szövetség tagja lehessen és hogy ezen előnytől esetleges hivatali pontatlansága, rendetlensége, vagy megbízhatatlansága következtében el ne essék.

Amint ily uton a szövetség végleg megalkult, annak vezetői érintkezésbe lépnek azon körökkel, melyek a pénz előteremtésére fognak vállalkozni. Hogy ilyenek lesznek, kétségtelen, bár hisszük, hogy sok félreértés és bizalmatlanság leküzdéséről is lesz szó.

A kölcsönök tényleges kifizetésének előfeltételei következők lesznek: 1. A szövetség

Az esperantó husz éves pályafutása alatt bámulatos eredményeket ért el. Dr. Schraum 1907-ben Berlinben tartott felolvasásán körülbelül 13 és fél millióra teszi az esperantisták számát. Nem csoda, hiszen Párizsban több mint 22–24 ezer követője van Zamenhof varsói orvos zseniális alkotásának.

Körülbelül 1700 kötetnyi esperantó irodalmat sikerült eddig lassanként összeszedgetni; bár ez korántsem minden. Tavalyelőtt 1907-ben már a hivatalos körök is megmozdultak. Belgiumban kötelező tantárgynak tették meg. Az abszolút kormány idejében politikai munkatársa voltam Barcelóna legnagyobb és legelterjedtebb folyóiratának, a Joven-tutnak, pedig sem nem írom, sem nem beszélem a kataloniai dialektust.

Esperanto nyelven írott cikkeimet ott lefordították s így közzétették. Mikor Nogi tábornok nyilvános esperanto vizsgát tett, s mikor a japán kultusz miniszter elvállalta a japáni esperantó-egyesület védnökségét, akkor dolgoztam néhány Arany, Petőfi stb. fordításán; amelyet mostanában igen gyakran szavalgatnak külföldön.

Ma száznégy esperanto folyóirat jelenik meg s több ezer egyesület van.

Akit nem győznek meg az elmondottak, azok számára még mindig tartogatók egy okot. Ha tehát semmi másért, úgy nemzeti szempontból kell kultiválni a jelen század legnagyobb alkotását, az esperantót. Magyarország a világ legizoláltabb kulturállama, s örömmel kellene felkarolnia ezen eszmét. Mi csekély erőnkkel is többet tettünk hazánkért, mint aránylag bárminő idegenforgalmi vállalat. Ha a hivatalos körök vagy a közvélemény csak egy kicsit támogatott volna bennünket, 1909-ben nálunk lett volna az a 3000 idegen. No de „venos tempo, venos konsilo!”

erre hivatott szervének ajánlása. 2. Az illető életbiztosítási kötvényének letétele és lekötése. 3. Az illető hivatalnok fizetést adó hivatalának joghatályos nyilatkozata, hogy úgy az életbiztosítási részleteket, valamint a kölcsön kamatait és törlesztési részleteket, az illető hivatalnok fizetéséből levonja és beszolgáltatja. 4. A szövetséget azon joghatályos nyilatkozata, hogy a szövetség tagjaiért és ezek egymás között az esedékes kamatok és törlesztési részletek erejéig egyetemleges adósok.

Hisszük, hogy mindezek útján a kölcsön annyira biztos jellegűvé válik, hogy biztosabb elhelyezése a pénznek nem is képzelhető, mert ugyszólván a casus esete is ki lenne zárva.

De nézzük a szövetséget és a benne levő hivatalnokok helyzetét, nem-e túl veszélyes dolog-e az az egyetemleges kötelezettség?

Vegyük ez okból gyakorlatilag a dolgot. 1000 hivatalnok egyenként 3000 korona évi javadalmazással felvesz egyenként 6000 korona, összesen tehát 6,000.000 korona hosszú lejáratu törlesztéses kölcsönt 7% kamatra. Kitesz tehát az évi kamat- és törlesztési részlet 420.000 koronát, az egyes részlete pedig 420 koronát.

Ha pontosan fizettetnek a részletek, úgy teljes rendben van a dolog. Ha egyikük meghal, az életbiztosítás címén befolyó összegből kifizetik az adósságának hátralékos része. Itt sem lehet tehát oly esetről szó, mely a többi szövetségi tagot is érintheti. Végül a harmadik eset az, hogy az illető elveszíti hivatalát és nem képes sem kamatot sem törlesztést fizetni és beáll az egyetemleges kötelezettség.

Nos, akkor először is fedezetül szolgál az a ház, üzletrész, részvény stb., amibe annak idején a felvett kölcsön fektetve lett és ami valamely alkalmas módon a szövetségnek minden esetre fedezetül lekötött. Károsodásokról tehát ily esetekben sem lehet szó.

Látjuk tehát, hogy úgy a hitelező, valamint a szövetségetek és annak tagjai veszély nélkül elfogadhatják a kérdésnek ezen rendezését is.

Az egyes hivatalnoknak jutó anyagi és erkölcsi előnyökre általában már fentebb reámutattunk és most csak az a feladat, hogy igyekezzünk azt számokban is kifejezni.

Ha a mai viszonyok között valamely hivatalnok okos takarékoskodás útján képes havonta 20 koronát megtakarítani, úgy ez évente 240 koronát, 30 év alatt 7200 koronát és kamatokkal együtt mondjuk 11–12000 koronát tesz ki. Kérdés azonban minden esetre, hogy lesz-e elég lelkiereje az illető hivatalnoknak minden hónapban azt a bizonyos 20 koronát valóban félretenni. Azonkívül kétségtelen, hogy az első években oly csekély összeg felett fog rendelkezni, mely mindenféle véletlennel szemben nem igen biztosítja.

Ha ellenben az illető hivatalnok a havonta megtakarított 20 és évi 240 koronát biztosításra fordítja, úgy körülbelül 20 év múlva 6000 koronája lesz, mely összeg felett már szabadon rendelkezik és mely összeg kamatokkal és még 10 évi megtakarítással szintén 11–12000 koronára fog nőni és azonkívül az az előnye, hogy ez az összeg már kezdettől fogva legalább elhalálozás esetére valóságos értéket képvisel. Előny azonkívül a megtakarítás bizonyos kényesere.

Mindezen előnyök pedig nézetünk szerint oly nagyok, hogy az e kérdéssel való foglalkozást valóban érdemesnek tartjuk úgy az egyes hivatalnok és azok különféle szervezetei, valamint az állam részéről is.

Vajha ez az érdeklődés tényleg jelentkeznék, hogy a politikai válság elintézése után

azonnal a cselekvés terére lehessen lépni.

Reméljük, hogy akadnak olvasóink közül többen is, akik e terv jogi, társadalmi, hivatali, számviteli és egyéb vonatkozásaival foglalkozni és annak előnyeit megerősíteni, vagy pedig megcáfolni fogják, hogy mindenki teljesen tisztán láthasson.

Tisztviselő

BELFÖLD.

Bilinszki pénzügyminiszter a takarékbetétekről.

Ama lelketlen híresztelésekkel szemben, hogy háboru esetén a kormány rátenné kezét a takarékbetétekre, Bilinszki lovag osztrák pénzügyminiszter az ujonczjavaslat tárgyalása alkalmából határozottan állást foglalt.

— Bármily örült is ez a föltevés és ocsmány a híresztelés, a betevők Ausztria különböző tartományaiban megrohanták a takarékpénztárakat. A pénzügyminiszter kijelentette, hogy szerinte megokolt a remény, hogy nem is lesz háboru és reméli is, hogy a béke fönntartható lesz. De a legvégső esetben is, ha mégis háborura kerülne a dolog, ki kell jelentenem, folytatta, szegyenlem magam, hogy lakosságunk a kormányt ilyen rendkívül elszomorító váddal illetheti. Még háboru esetén, ellenséges területen is szentségként óvjuk a magántulajdont. Hogyan lehet egy pillanatig is azt hinnni, hogy minden törvény ellenére elvegyük polgárainktól magánvagyonukat. Ezek a hírek olyan gyermekesek és oly értelmetlenek, hogy azt kell hinnünk, hogy agitátorok vannak, kiknek érdeke ezeket terjeszteni. Az agitátorok, úgy látszik, eljárnak a kis betevőknél és azt mondják nekik, hogy vegyék ki a pénzt a takarékpénztárból, mert különben a kormány teszi rá kezét. Nem vagyunk mi szegény ország, de ha a haza veszedelemben forogna, meg van győződve a miniszter, hogy a ház áldozatkészsége meg fog nyilvánulni és a haza rendelkezésére fogja bocsátani a szükséges eszközöket. Nemcsak a kormány, hanem az egész képviselőház nevében kijelenti a miniszter, hogy seha és semmikor sem történhet olyasmi, hogy a kormány a kezét idegen tulajdourra tegye, amely szent előtte. A takarékpénztárak betevői teljes biztosságban vannak és betéteik érintetlenek maradnak, tekintet nélkül békére vagy háborura. A betevőknek a legcsekélyebb okuk sincs arra, hogy betéteiket a takarékpénztáraktól visszakérjék. Reméli a miniszter, hogy ez a kijelentése egyaránt megnyugtatja a nagy és kis betevőket.

KRÓNIKÁS JEGYZETEK.

Székelyudvarhely márcz. 27.

Fordulóponton.

Magyarországon mindenki ama kérdés megoldásával foglalkozik mostanában, hogy vajjon lesz-e háboru? És hogy legutóbb berepülte annak is a híre a világot, hogy György herceg a szerbiai trónörökségről lemondott, hát megnövekedett a békében való bizodalom. Hit az bizonyos, hogy György herceg temperamentumos urfi, aki a békességes állapotokat is úgy fel tudja rugni, mint ahogy a szolgáját, Ko'á kovicsot. De azért a világbéke állap'oa mégse függ György urfítól, s habár a világeseményeknek apró okok legtöbbször az előidőzői, azért Kolakovics agyonrugásából mégse lehet számot tevő világesemény.

Mert a helyzet fordulópontja csakugyan nem a György urfi csizmája orrán nyugszik.

A helyzet fordulópontja abban van, hogy az európai diplomácia sok alattomosággal felbízta ellenünk Szerbia kötekedő kevét. Ebben a felbízásban nagyon jól egyet tudtak érteni. Abban azonban már sehogyse tudtak megegyezni, hogy a felbízott kötekedést mikppen csinálhatnák vissza. Oroszországnak is, Taliánországnak is, Angliának is a békebabasága más-más formulát hozott a világra, más-más utógondolattal és kevés őszinteséggel. Ha őszintén akarta volna Európa a békét, akkor már régen megcsinálta volna olyképp, ha javunkra a Balkánon eddig is elfoglalt vezetőszerpet elismeri, s nem igyekszik itt minden apró nép hamis ambícióját közbekotyogásával élesztgetni.

Erről azonban az európai diplomácia nem szívesen mond le, s minket leginkább Ausztria állami-

ságának a korhadtsága miatt szeretne fölemészteni. Ezért keres ürügyet a protektorkodásra, ha mindjárt csak aféle nevetséges pöffeszkedésről van is szó, amilyent Szerbia látott jónak ellenünk végbevinni. Ámde ezzel szemben a mi külügyi politikánkban is támadt valami határozottság, hogy a balkáni áspírációkkal, s ez áspírációknak európai totojgatásai-
val végleg leszámoljon. Ebben a szembenálló irányokban villog a helyzet éle, s béke nem is lehet mindaddig, míg ez irányok közül valamelyik teljes és félreérthetetlen győzelmet nem aratott.

Tehát nem a Szerbia kedvéért, de esetleg a Szerbia okából háborúnak lennie kell vagy most, vagy hamarosan. A balkáni tulsuly kérdése ide kell, hogy vigye a helyzetet.

*

Munkában.

Fegyvercsörgés között elhallgat a muzsa, — legalább ezt mondja a diák példabeszéd. Mégis a magyar törvényalkotás muzsája nagy szaporasággal dolgozott a múlt héten. Kiosztották a telepítésről szóló terjedelmes törvényjavaslat tervezetét, szaktanácskozás alá került az ipartörvénynek évtizedek óta sürgetett revíziója, s törvény készült az állami szénbánya-vásárlásokról, meg a lelkészek kongruájáról. Mindenik kérdésben sok az olyan speciálitás, ami a székelyföldi viszonyokat is érdekli.

Mindentől eltekintve, rá kell mutatnunk arra a tén sokszor hangoztatott, de eléggé még soha meg nem értett elméletre, hogy Székelyföld gazdasági életének az ipari munka tud új lendületet és erőt adni. Mégis kevés az ipari kérdésekben való érdeklődésünk. Ami például külön Udvarhelymegyét illeti, biztos értesülésünk van róla, hogy itt az ipartörvény revíziójához az érdekeltségek egy hangot se szóltak hozzá. Pedig a revízió tervét ide is megküldötte a kereskedelmi miniszter, kérvén arra a praktikus megjegyzéseket.

A praktikus megjegyzések helyett most a revízió fölötti szaktanácskozás idején is az elméleti megjegyzések divatoztak. Az olyan elméleti megjegyzések, melyek a kisipart a nagyiparral, a munkást a munkaadóval folyton szembenállónak látják, s külön-külön kívánnak mindenik részére kedvezéseket, hogy e kedvezések csináljanak egyensúlyozódást. Így nem is lesz jó ipartörvényünk soha, ha a momentán érdekesülések ereje szerint alkotódnak meg a paragrafusok. Az ipari viszonyok akár a kisiparral, akár a nagyiparral, s akár a munkaadóval, vagy munkással vannak vonatkozásban, — mind-mind alá vannak vetve az egymásra utaltság vastörvényének. Ez általános szabály nézőpontja szerint az elméleti megjegyzések mesterséges ellentétei helyt nem állhatnak, s így azokra külön szabályozások nem is szükségesek.

Nagy baj van, ha a mindennapi élet munkájának szabályozását is szabadtudósokra hagyjuk. A szabadtudósokban lehet sok a jóakarát, de sok a tapasztalatlanúság is, ami az életet mind elméletnek nézi, s az elméletek között ellentéteket keres. A praktikus észjárás tud rámutatni, hogy ez ellentétekben mi a látszólagosság, s mi az a közbeeső pont, ahol nemcsak tudnak találkozni, hanem állandóan találkoznak is.

Kár, igazán nagy kár, hogy az ipartörvény revíziója feletti munkában a törvényalkotás muzsája csak elméletekre támaszkodhatik, illetve arra van kárhóztatva, hogy ez elméletek között tojástánczot járjon. És eléggé kár, hogy ebben a revízió iránti érdeklődése hiányával Udvarhelymegye is hibás.

A Deák-tér rendezése.

A róm. kath. egyházközség kérelme.

Székelyudvarhely, márcz. 26.

A róm. kath. Státus, mint ismételt megirtuk, most tavasszal hozzákezd az új főgimnázium építéséhez. A modern 400 ezer koronás palota méltó díszét fogja képezni a városnak. Azonban van egy körülmény, mely fölülte korlátozza, hogy az új gimnázium, s az imént renovált templom teljes szépségükben érvényesüljenek. Ez, az a környezet, melyben e két épület helyet foglal. Ezen kíván segíteni a róm. kath. egyházközség, amidőn e térnek megtisztítását, kiképzését, parkká való átalakítását, s mint ilyennek a város vészére való átengedését határozta el. Igen természetesen, amidőn ezt az áldozatot meghozza az egyházközség, jogosan fordul valami hozzájárulásért

a képviselőtestülethez. Elenyésző csekélység az, amit kérnek, amenyiben midőssze a kántori lak lebontásért s az egész teleknek nyilvános parkká való átengedéseért akkora évi hozzájárulást kérnek, mint egy tanítónak az évi lakbére, ami ca 360—400 korona. Alább egész terjedelmében közöljük a kérést — melyet az egyházközség nevében Soó Gáspár és Dr. Vá-
lentsik Fereucz adtak be — abban a reményben, hogy a város képviselőtestülete egyhangulag fogja kedvező válaszát arra megadni.

Tekintetes városi Képviselőtestület!

Köztudomásu dolog, hogy a székelyudvarhelyi róm. kath. gimnázium új díszes épületének építése a folyó év tavaszán veszi kezdetét. Az új gimnázium a jelenlegi finevelő intézet helyén lesz fölemelve.

A midőn az új gimnázium építésének helyéül a jelenlegi seminarium helye jelöltetett ki, az erdélyi róm. kath. status a város fejlesztése és szépítése fontos érdekeit is szem előtt tartotta. Eről tanuskodik azon körülmény is, hogy a már elkészített és az építkezési engedély iránti kérés mellett a tek. Városi Tanácshoz is nemsokára be-
terjesztendő tervek szerint egy nemcsak méreteiben impozáns, hanem külső kinézésében is a legmesszebbmenő követelményeknek is megfelelő oly díszes épület felemelése van tervbe véve, mely városunknak beláthatatlan időközön át díszére válik.

A város fejlesztésének érdekeit vélté szolgálni a róm. kath. status akkor is, a mikor az új épületet akkép tervezte, hogy a jelenlegi zsák utcát képező Pálos-utca megnyíljen s az új gimnázium előtt átvonuló rendes forgalmi utá váljék.

Az új gimnázium felépültével azonban acut kérdéssé vált a jelenlegi felső piac vagy Deák-tér felső felének rendezése. Idegenek úgy, mint helybeliek, kik a város szépítése iránt érzékkel bírnak, mindannyian megegyeznek abban a felfogásban, hogy nemcsak városunkban, hanem más hasonlóan kis városban sem lenne oly szép kis tér, a minővé a felső piactér átalakítható lenne, ha a kollegium épülete a Mária Valléria épületéig ki lenne építve és a róm. kath. leányövelde, róm. kath. főgimnázium és finövelde jelenlegi épületei közt elterülő nagy térségen található jelenlegi rozoga, díztelen és város rendezési és szépművészeti szempontból türetetlen épületek, minők a kántori és harangozói lakások, az ezeknek rosz kinézésű melléképületei és a régi gimnázium épületei onnan eltávolíthatnának.

Ez a mindnyájunk által érzett szükségesség indította egy a róm. kath. gimnázium építetté bizottságot és a róm. kath. egyháztanácsot, hogy az új gimnázium építésével egyidejűleg ezen épületek lerombolását és az ott elterülő egész területnek köztérre, nyilvános, a közönségnek nyitva álló parkká való átalakítását tervbe vegye. Bármennyire át is éri azonban az egyházközség ezen létesítmény nagy bordenjét; mert a terv keresztülviteléhez szükséges fedezet rendelkezésre nem áll, kénytelen lenne az új gimnázium felépítése után is meghagyni a szóban forgó épületeket, hacsak a t. Képviselőtestület bizonyos anyagi kötelezettségek átvállalásával segítségünkre nem jön.

Mi tiszta tudatában vagyunk a város szegénységének, jól tudjuk és érezzük, hogy az új létesítmények csak szaporítják a már is elviselhetetlen pótdó terheket, de azért azt hisszük, hogy midőn a messze jövőre kihatóan a város fejlődésének új utat nyitunk, a midőn lehetővé tesszük, hogy számba alig vehető csekély áldozatok árán térszegény városunkban egy ideálisan szép új tér nyíljen, akkor a tek. Képviselőtestület sem riad vissza, a város évi budgetjéhez képest elenyészően csekély és észrevehető új teherrel sem járó áldozathozatalától.

Ebben a feltevésben a már említett tér megnyitására van szerencsénk a következő ajánlatot tenni:

Lebontatjuk a kántori lakást, a régi (jelenleg internátusnak használt) gimnáziumot, a harangozói lakot és ehhez tartozó mellékhelyiségeket s az így megüresedő, legkevesebb 40000—50000 korona reális értéket képviselő üres telket, a jelenlegi internátus helyét, egészen az elemi iskola bejárója és védfaláig, a róm. kath. plébánia kerítéséig, ugyszintén a kántori és harangozói lakás üres telkét és kertjét a temető vizének levezető árkáig a város tulajdonául átengedjük, ugyszintén átengedjük a Pálos-utca folytatásaképp megnyíló utcához szükséges területet s kötelezzük magunkat, hogy az így megnyíló köztérben a róm. kath. plébánia és Szent Miklós templomig vezető makadám utat saját költségünkön megépítjük, a tér fennmaradó részét pedig parkirozzuk.

Ezzel szemben csak a következő kötelezettségek elvállalását kérjük:

Kötelezze magát a város, hogy az általunk átengedett területet soha be nem építi, oda sátrak, mutatványos bódék stb. felállítására engedélyt nem ad s azt kizárólag csak nyilvános park céljaira használja.

Kötelezze magát a város, hogy a létesítendő parkot és utat gondozásába veszi, fejleszti és fenntartásáról gondoskodik.

Végül a kántori lak lebontása ellenében vál-

lalja el a város, hogy fizet az egyháznak évenként akkora összeget, a mekkora egy állami tanítónak városukban a mindenkor lakbérilletménye.

Az előterjesztett ajánlatunkból kétségtelen, hogy elfogadás esetén sem szükséges a város költségvetésébe új teherterelt felvenni, mert amit kérünk, az együttvéve sem tesz ki nagyobb összeget, mint a mennyi a normalis és rendszeres költségvetésben akár a megtakarítások vagy előre nem látott kiadások czimén is minden nehézség nélkül elszámolható.

Tisztelettel kérjük tehát a városi Képviselőtestületet, hogy ajánlatunk el vagy el nem fogadása felett sürgősen határozni és erről értesíteni méltóztassék.

HIREK.

Székelyudvarhely, márcz. 27.

Megy a gőzös...

A lázas készülődésben felvert város pénteken délben elcsendesedett. Elült az ajkakon a nóta, odalett a jókedv és megüresedtek az utcák. Bánatos szemü menyecskék, siró édesanyák, gondterhes székely apák mind-mind haza mentek.

Pénteken délben ment a gőzös. Először egyik, azután a másik. Mindkettő megrakva szép szálu, jóképű székely legénnyel. Ott volt a félváros ifja és véne. Kikisérte az állomásra az itthon maradt zászlóalj is, tisztikara is. Szomorúság szállta meg a kedélyeket, bánatot olvashatott le az ember minden arcáról. Pedig szólt a nóta. Most egy kurucz, majd a Kossuth, majd a Rikóczi melodiáit kapta fel a tavaszi szellő, s vitte, vitte s lám senkinek sem okozott sem kellemetlenséget, legfentebb fájó, szibongó érzést — az eltávoztak s az itthon maradtak lelkében.

Az bizonyos, hogy szem nem maradt szárazon. A távozó kemény fejű székelyek szemében elállította, főlészáritotta a könyvet a büszkeség, az a tudat, hogy most hadba indulnak védeni a haza reputációját, melyet annyiszor megrugdostak éppen arról az oldalról, a honnan ha vész volt, mindig segílyt kértek. Ám annál jobban fojtogatta a titkos irigység, a titkos érzelm az itthon maradtak torkát. Hisz a tisztek közt valóságos versengés folyt, hogy ki menjen csak le oda, a hol igaz, dicsőséget, de golyót is osztogatnak.

Tizenkét óra után kevéssel felhangzott a kürtjel. A hosszú vonat kicsiny mozdonya vastag füst gomolyagot eresztett ki, aztán neki feküdt, hogy beláthatatlan végű utjára induljon. Nehezen ment a kíséret, mert sok embert, de hej! sok nehéz bínatot, keserűséget kellett magával vinni oda, honnan lehet nincsen is visszatérés.

A pályaudvar belsején feltűzött szuronyu katonák tartottak rendet és vontak kordont, melyen belül, a hogy megkezdődött a beszállásolás, senki fiának sem volt megengedve a bemenetel. Addig lehetett bucsut venni, lehetett a hitvesnek, gyermeknek csókot kapni, csókot adni — azontul pedig következt a dolog komolyabbik része. Harminczhat embereként való beszállásolás, készülés az indulásra. Itt pedig az érzelmeknek meg kell szünniök... Kordonon kívül lehet pityeregni, de azon belül nincsen helye az effélének. Itt nagyon is komoly emberek komoly dolgot végeznek, — ott kívül van helye a férjét sirató feleségnek, megrémült kicsiny gyermeknek, büszke édes apának, kinek emlékében feljullanak a harmincz év előtti emlékek, a midőn őt vitték ugyancsak abba a görbe rácz országba hadakozni ismeretlen népekkel, ismeretlen fogalmakért...

S alig hogy elindult az egyik vonat, ment utánna nem sokára a másik. Ugyanolyan hosszú, ugyanannyi székellyel. És felhangzott újra a Rákóczi induló. Hosszu vonatnak minden ablakában, minden ajtajában komor székely katonák integetnek sapkájukkal, zsebkendők lobognak. Egyébként csend van. A kordonon kívül állók ajkán elül a szó. Egyetlen éljen nem hangzik fel. Csak nézik szótlanul, megriadt tekintettel, amint szemefényük, kenyérkeresőjük az egyszerű becsületes székely mind jobban távolodik tőlük. Tegnap vagy egy pár nappal ezelőtti békés, családi otthon levegőjét egy-két nap mulva idegen tájak, idegen országok sferája váltja föl.

Csütörtök este egy távirat alapján terjedt el a hír, hogy György trónörökös lemondott királyi vérral festett trónjának jogairól. Ez egyszerű észjárás szerint is azt jelenti, hogy ha a háborus párt feje ott hagyja Szerbiát akár azért mert embert ölt, akár azért, mert édes apja a király ellen összeesküvést szőtt, akár pedig azért, mert elővette jobbik esztét és belátta, hogy ha Magyarország és Ausztria csak-

ugyan bemasiroz Szerbiába, rosz vége lesz a játéknak — akkor háborúról ott alig lehet szó.

Amint hírül adták ezt egy elkéseredett vitéznek nem akart hitelt adni annak.

— Amán aztán jó vóna — mondá, — de az urak megint csak vicczet csinálnak velünk. Nekünk má mindegy, mert mi ugy is megyünk holnap.

És igaza volt a székelynek, mert ime a vonat már is robog velük. Igaz a békének kiujult reményével, de mi azért mégis busan, fátyolos szemmel tekintünk utánuk. Mert ott, a hol a béke vagy háboru sorsát az dönti el, hogy egy megbolondult fiatal köjök, már mint György trónörökös, ugy rugja-e meg szolgálját, hogy az életben marad, vagy pedig belehal, — addig el lehetünk készülve a háborura, mely Európa egész lángba borulását hordhatja méhében.

Az ipartörvény revíziója.

Azzal a levéllel, a melyet Sztérényi József államtitkár az ipartestületek országos kongresszusához intézett, az ipartörvény revíziója új stádiumba lépett. Eddig az államtitkár által tervezett nagy ipari kodex tárgyalása és vitatása körül folytak a csatározások, melyek sorompóba szolgáltatták a kis és nagy ipar, a szervezett és nem szervezett munkások ezreit, a szociológusokat, a jogászokat és az érdekeltség még szélesebb és távolabbi rétegeit. Nem szenved kétséget, hogy valamennyi oldalról erősen ostromolták az új erdítési terveket és az építő nem tehetett egyebet, mint hogy engedjen az ostromlóknak. Visszavonta tehát az egész bástyát és csak a felvonó hidat hagyta meg, mely a régi állapotból az újba átvezetni lesz hivatva. Más szóval az előttünk fekvő tervezet gyökeres átalakuláson fog keresztül menni, alaposan lesóványodik, mielőtt új formájában ismét megjelenik a magyar globuszon.

Sztérényi József mindenesetre nagyot és szépet akart. Nemcsak régi panaszokat akart javítani, hanem újat is akart teremteni, hogy a szociális törvényhozás terén megelőzze az egész művelt külföldet. És ha javaslatának ugynevezett szociális részei például valamely nagy ipar államban jelennek meg, bizonyára több méltánlással és elismeréssel fogadják vala ezeket, mint nálunk, a hol a gyáripari és munkás viszonyok még nem eléggé konszolidáltak és nem eléggé kiforrottak.

Marad tehát a régi keret, újabb javításokkal, kiegészítésekkel, toldással, foltozással. A képesítést egy kissé jobban kell megrendszabályozni, az ipar oktatást fejleszteni, az ipartestületeket javítani, általánosítani. Röviden: az új ipartörvény majdnem kizárólag a magyar kézműipar körére és érdekeinek hathatósabb védelmére fog szorítkozni, a mi nem is baj, nem is hiba, mert ezek az érdekek egy negyed század óta tartó heves ostromban könyörögnék figyelembe vételért. És az új törvény teljesíti hivatását, a kisipari termelés tökéletesítése és a kis ipari szervezet javítása által védelmet nyújt egyrészt a kontárok és a tisztességtelen verseny ellen, másrészt ha ezek révén a fogyasztó közönség érdekeit is megvédelmezi. Szociális téren még nagy a forrongás, a munkaadók csak most kezdenek szervezkedni. Küzdjék ki előbb az első harcokat, élcsítsék a fegyvereket, gyarapítsák hatalmi eszközeiket és azután jöjjen segítségükre a törvényhozás, mely könnyebben fog boldogulni, ha már gyakorlati tapasztalatokra alapítja közhasznú intézkedéseit. E szempontból tehát örvendetes az e téren beállott és fentebb jelzett fordulat, mert még nem korszakot alkotó szociális munkára van szükségünk, hanem elsősorban a kis ipar rég mutogatott és itt-ott elmérgesedett sebeinek az orvoslására. Ezt a munkát gyorsítani kell, a másikat pedig érlelni, mert ennek csak érlelő megfontolás után lehet sorát ejteni.

Megjötték a színészek.

A tavaszi fuvalmak megritkították a nyomasztó, nehéz téli levegőt, a természet minden részében végig bizserog az ébredő életkedv. A kik ősszel elmentek volt tőlünk, visszakiváncskoznak. Csalhatatlanul a tavasz jelenti, hogy szüntársulatunk, melytől az ősszel oly hosszú időre bucsúztunk, a napokban megérkezik. Mint jó ismerőst üdvözljük körünkben, hol fogadtatása, pártolása bizonyára párhuzamban lesz azzal a nemes buzgalommal, mellyel a társulat a közönség igényeit kívánja szolgálni. Új díszletek a színirodalom legujabb termékei, katona zenekar, s ami a legfontosabb, a vidéki színpadok első rendű színészei, összevágó előadások azok, amelyekhez kéri a direktor a közönség pártfogását. Nincs kétségünk műpártoló közönségünk élni fog az előnyös kínálattal, s tömeges látogatással honorálja a jó szándékot és művészi ámbicziót.

A társulat tagjai sorában alig történt valami változás, azonban ennek dacára helyénvalónak látjuk azt leközölni. Így: *Nők*: Dénes Ella opera és operette coloratur. *Hídy* Irén operette soubrette. H.

Lévai Berta népszínmű énekesnő, soubrette. *Gogg* Krisztina opera, operette énekesnő. *Kondrát* Ilona hősnő szende. *Iványi* Irén naiva és társalgási. Sz. *Fojtényi* Róza társalgási színésznő. H. *Szapáry* Janka dráma és vígjátéki anya. *Egyed* Margit komika. *Kaposi* Rózsi, *Kovács* Gizella, *Kaposi* Matild, B. *Halasy* Emma, *Kulcsárné* Julia, T. *Székely* Janka, *Kiss* Ilona kar- és segédszínésznők. — *Férfiak*: *Szilágyi* Dezső jellemkomikus. *Nagy* Sándor hős és szerelmes. *Németh* János operette buffó. *Baranyai* Ferencz opera, operette tenor. *Csáky* Ferencz operette, népszínmű bariton. *Áldori* László énekes bonvivant. *Győző* Alfréd síheder komikus. *Makay* Elemér kedélyes apa, komikus. *Magasházy* János drámai apa és jellem. *Kulcsár* János, *Réthy* István, *Kornai* Sándor, *Ujj* Ferencz, *Halmi* Béla, *Keleti* Lajos, *Török* Sándor.

A zenét a kolozsvári 21-ik honvéd gyalogezred zenekara szolgáltatja.

Bérlet árak 20 előadásra (szelvény): Páholy 120 kor. Odal- és támlásszék I—II. sor 44 korona. Támlásszék 36 kor. Körszék 28 kor. Zártszék 20 kor. Bérlet *Baranyay* Ferencz színházi titkárnál és *Sterba* Ödön dohánytözsdejében lehet.

A „Sóvidék“ mozgalma.

A sóvidéki jegyzők márczius 15-én a parajdi állami iskolához közös értekezletre hívták össze a sóvidék intelligenciáját. Képvisele volt Parajd, Alsó-, Felsőfalva, Korond és Atyha, a teljes számban megjelent papjaik, tanítók és jegyzők által.

Az értekezletet *Szász* Dénes korondok vezette, az előadói tisztet pedig *Kiss* Károly töltötte be. Előadó ismertette az értekezlet célját.

— A sóvidék elszigetelt helyzete, fekvési különállósága, már a multban is némi solidaritásban tartotta a vidéket, s céljaiban, érdekeiben mindig megvolt a közösség érzete. Azonban ugy befelé mint kifelé való működésükből hiányzott az intenzitás, a külön-külön kifejtett erők elforgácsolódtak s a közre nézve az eredmény kevés vagy éppen semmi sem volt. És ha kívánatos lett volna a multban is a szorosabb kapcsolat: *a jelenben kötelesség!* A vidék mezőgazdasági és ipari elmaradottsága széles ellentétben áll a XX-ik század szédítő fejlődésével! Korunk szociális láza vezéreket követel a tömegek élére, ha azt nem akarjuk, hogy lelketlen agitátorok vezéreké ne legyenek! Az élelmesebb külföld ember piacjai elé barricadokat kell, hogy építsünk, ha magunk is nem akarunk kifelé gravitálni, és végül föl kell ébrednünk, hogy a XX. század többé nem a villanyok korszaka, hanem a *tömörülés erő-világa!* Azt sem várhatja senki többé, hogy bajaink orvoslására mentők érkezzenek, hisz vártuk és láttuk, hogy a legmesszebbmenő segély is csak pillanatnyi flastrom, de a sebet magát, magunknak kell orvosolnunk. S ha van valaki hivatva, ki vezérül szegődjék a bajok orvoslására, az a nép törvényes vezetői: a papok, tanítók, jegyzők, s más ezek mellett küzdő vezetők kötelessége.

Ezen eszmék vezették a jegyzőket, midőn a közös értekezletre szöllították a sóvidék intelligenciáját. Az az idea, hogy az egész sóvidék eszményileg egyesüljön, közös bajait közös erővel orvosolja, céljaiban egymást harmonikusan támogassa, s érdekeit közösen megvédje.

Előadó végül indítványozza, hogy a sóvidék solidaritásának kifejezése képpen a fürdő saison idény alatt rendeztessék egy szűkebb körű kiállítás a sóvidék mezőgazdasági, ipari és bányászati produktumai-ból, s a kiállítással kapcsolatosan népnemepély.

Előadó indítványát, s magát az eszmét az értekezlet összes tagjai a legnagyobb lelkesedéssel fogadták, a részletek és kivitel hosszú tanácskozás következett, melyben résztvett a jelenlévők mindenike. A hozzászólások közül különösen kiemelkedett *Benedek* Kálmán bányanagynak a kedvezményes vasuti sósállítási tarifa folytán a közel jövőben bekövetkező sóvidéki fuvarosok munkahiánya, s az ezek részére nyitandó új kereset forrásról, továbbá a 4-es vetésforgó rendszer behozataláról mondott indítványa, továbbá *Hadnagy* Mihály korondi plebánosnak Parajd fejlesztéséről s a korondi cserép-iparról mondott propositiója, valamint *Mircse* Dénes ifj. tanítónak a székely varrottások és *Hetszer* Kálmán tanítónak a háziipar fejlesztéséről indítványai.

Az értekezlet végül megalakította „A sóvidéki közmívelődési és közgazdasági szövetség“ et. Megválasztotta a tisztikart, és pedig: Elnök: *Benedek* Kálmán bányanagy. Alelnök: Tunyogi *Csapó* Endre parajdi r. k. plebános. Titkár: *Kiss* Károly atyhai közönségi jegyző. Pénztáros: *Veress* Mózes felsőfalvi tanító. Elhatározta továbbá, hogy f. év július havában egy „sóvidéki kiállítást“ rendez, melynek előkészítésére a tisztikaron kívül minden faluban egy albizottság választandó. Az értekezlet, végeztével, részt vett a parajdi dalárda által rendezett banketten, a hol az ujonnan megalakult „szövetség“ re és kezdeményezőire számos felköszöntő hangzott el.

Az Udvarhelymegyei Általános Népevelési Egylet f. hó 21-én tartotta meg évi rendes közgyűlését *Hlatky* Miklós elnökle alatt. Az egye-

sület a vármegye 6 iskolájánál szegénysorsu tanulók segélyezésére folyó évben is jelentékeny alapítványokat tett. 100—100 koronát kapnak a kisbacsoni, magyarhermányi, kis- és nagysolymosi állami, valamint az ülkei és szenttamási róm. kath. elemi iskolák. A gyűlés Dr. *Solymossy* Lajos indítványára kimondja, hogy vagyonának célszerűbb gyümölcsöztetése céljából 15 ezer koronára 4%-os állampapirt vásárol és azokat vinkuláltatja. A tisztikar a következőképpen alakult meg: elnök: *Hlatky* Miklós, titkár: *Biró* István, pénztáros: *Gyerkés* Mihály. A választmány tagjai: *Sándor* Mózes, *Solymossy* Endre, Dr. *Solymossy* Lajos, *Molnár* Károly, *Gönczi* Lajos, *Félegyházi* Antal, *Nagy* Elemér és *Krisza* Sándor.

Nőegyleti gyűlés. A Nőegylet választmánya ma délután 3 órakor a megyeház kistermében özv. *Szabady* Ferenczné elnökletével ülést tart, melynek egyetlen tárgyát a 12-iki gyermeknap megbeszélése képezi.

Szent Antal-estély. Ma, vasárnap este 7 órakor a főgimnázium termébena szent Antal-estélyt a következő műsorral tartják: 1. Ének szent Antalhoz előadja *Szabó* Antal. 2. Szaval: *Orbán* Erzsike. 3. Czimbalmos játszik: *Gyertyánossy* Ilus. Hegedűn kíséri: *Dezszy* Lajos. 4. Szaval: *Dózsa* Sarolta. 5. Szabad előadást tart: *Oláh* Dávid. 6. Énekel a főgimn. férfikara. 7. Zene, előadja *Kónya* Jancsi és zenekara. 8. Szaval: *Palló* Imre VII. o. t. 9. Gramafon előadást tart: legifj. *Dragomán* Domokos. 10. A keresztfához megyek, harmoniumon játsza *Szabó* Antal. Az estély elnöke *Demény* Ferenczné, rendezők: *Ferenczy* Györgyné és *Lakatos* Vilma.

Legelőjavítási munkálatok. A földmivélsügyi miniszterium székelyföldi kirendeltsége felterjesztésére az illető legelő birtokosok meghallgatásával összeállított és a földmivélsügyi miniszter által jóváhagyott legelőjavítási munkatervek szerint, Udvarhelyvármegye területén az 1909. évben az alább megnevezett legelőbirtokosok tulajdonát képező közös legelőknél tervezetnek feljavítási munkálatok:

1. Szentgyházafalvi közbirtokosság	330 korona
2. Kápolnásfalvi	720 "
3. Felsőrákosi vol urbérések	250 "
4. Alsósiménfalvi közbirtokosság	840 "
5. Énlaki	770 "
6. Újszékelyi	1055 "
7. Bethlenfalvi	230 "
8. Tordátfalvi	1138 "
9. Erked község	1040 "
10. Homoródszentpáli közbirtokosság	958 "
11. Homoródszentpéteri	1269 "
12. Recsenyédi	899 "
13. Székelyderzsi	1205 "
14. Székelymuzsnai	1080 "
15. Kadicsfalvi	653 "
16. Székelykeresztur városi	155 "
17. Kisbacsoni közbirtokosság	658 "
18. Homoródjánosfalvi	665 "
19. Homoródbénei	655 "
20. Székelyszentkirályi	600 "
21. Olaszteleki	1015 "
22. Székelyz ombor	405 "
22. Héjjasfalvi birtokosság	1060 "
24. Lővétei közbirtokosság	1130 "
25. Oroszhegyi	982 "
26. Peteki	1360 "

Összesen: 21.122 korona

Községgyűlés. A székelyudvarhelyi ref. egyház-község ma, d. e. 11 órakor rendes közgyűlést tart, melynek tárgyát a lelkesz évi jelentése, a mult évi számadások tárgyalása, presbiterek és képviselői tagok választása képezi.

Új ügyvéd. Dr. *Jodál* Gábor az ügyvédi vizsgát folyó hó 26-ikán Marosvásárhelyt az ügyvédvizsgáló bizottság előtt sikerrel letette. Dr. *Jodál* a Dr. *Kovácsy* volt országgyűlési képviselő irodáját vette át és fogja folytatni.

Nőegyleti fillérestély. A székelyudvarhelyi Jótékony Nőegylet ez évadban utolsó fillérestélyét e hét szerdáján tartotta meg, dr. *Solymossy* Lajosné és *Biró* Istvánné rendezése mellett, kik az estélyre változatos szép programot hoztak össze. *Biró* István főreáliskolai tanár hangulatos felolvasása után *Lányi* Ibolyka adott elő egy monológot nagy tetszéssel. Szavaltak *Gaál* Alajos és *Zipser* László reálisk. tanulók, míg *Dunst* Sándor, *Dunst* László, *Volensky* és *Zerbes* reálisk. tanulók kvartettet adtak elő sikerülten. Az estélyt az első zenekar játéka nyitotta meg és zárta be.

A székelyföldi pénzügyintézet tisztviselői f. hó 21-ikén a „Székelyföldi pénzügyintézet tisztviselői egyesülete“ czímmel marosvásárhelyi központi egyesületet alakítottak. A közgyűlést a polgármester előzékenységből az új városháza dísztermében tartották meg. Az egyesület *Erdélyi* Viktor és ifj. *Harmath* Sándor bank-titkárok készítették elő az ök tapintatos és körültekintő buzgóságának köszönhető

hogy a közgyűlésen a pénzügyintézetek vezetői azonosították magukat a tisztviselők érdekeivel, miáltal a további békés együttműködésnek vetették meg az alapját. A czélok, melyeknek mielőbbi megvalósításának előmozdítására vállalkozott az egyesülés, olyan jogosok és időszerűek, hogy méltán megérdemlik a kormány, az érdekelt körök és a társadalom jóakaratu hathatós támogatását. A közgyűlést Erdélyi Viktor, agrártakarékpenztár titkára nyitotta meg, ki előljáróbeszédében fejtegette az összehívás széljét és jozossultságát, melyet azzal indokol, hogy a küszöbön álló egyesülés nem ütközik sem az állam sem a társadalom törvényeibe. A gyűlés egyhangú ohajára az elnöki széket *Tauszik* B. Hugó kir. tanácsos, foglalta el s tartalmaz, figyelemmel kísért megnyitójában utalt arra, hogy ismeri a pénzügyintézet tisztviselő helyzetét és bajait, melyek orvoslása a törvényhozás és társadalom, de elsősorban maguknak a tisztviselőknek a kötelessége. Azonosítja magát az érdekeltek törekvéseivel s sangsulyozza, hogy a pénzügyintézet tisztviselői is csak magántisztviselők, akiknek érdekei, céljai azonosak s habár külön is egyesülnek, mégis vállaltat kell küzdeniök a közös ohajok megvalósításáért. Ebből kifolyólag ajánlja, hogy az új egyesülés lépjen be testületileg a magántisztviselők orsz. egyesületébe s erősítse ezáltal az országos akciót. Ezután *Szász* János banktisztviselő, a budapesti egyesület kiküldötte ismertette a pénzügyintézet tisztviselői speciális helyzetét, viszonyait és céljait. Szerinte az utóbbiak csak a pénzügyintézet vezetőségei együttműködésével valósíthatók meg, mert a hitelélet és a pénzügyintézet tisztviselő fogalma teljesen elválaszthatatlan. *Szász* János előadását a tisztikar megválasztása követte, mely egyhangulag ment végbe. A tanács tagjai közé *Reimer* Ferencz az Agrár fiók főnökét is beválasztották.

Kedvezményes tenyészállatok. A földmívelésügyi miniszter a következő leiratot intézte a megye alispánjához. Felhívom a vármegye közönségét, miszerint az érdekelteket azonnal utasítsa, hogy amennyiben mutatkozó bika és kan szükségletüket állami közvetítéssel, karbiztosítás esetleg részletfizetés és méltánylást érdemlő esetekben bizonyos százalék árengedmény elnyerése mellett ohajtanak földözni, ily irányú kérelmükkel forduljanak mielőbb az illetékes m. kir. állattenyésztési felügyelőségekhez. Egyidejűleg értesitem a vármegye közönségét, hogy adományként apaállatokat nem engedélyezek, hasonlóan nem vagyok hajlandó az állami közvetítéssel elhelyezett apaállatok vételára fejében elvállalt fizetési határidő meghosszabítását engedélyezni, miért is ily értelmű kérvények felterjesztése a jövőben mellőzendő.

Juhvásár Székelyudvarhelyt. Székelyudvarhely város tanácsa közhírré teszi, hogy a kereskedelmi miniszter által engedélyezett tavaszi juhvásár április hó 10, 11. és 12, az őszi juhvásár pedig szeptember 28, 29. és 30 án megtartatik.

Állati betegségek. Rühkór szórványosan fellépett Lővéte község loállományában. Lépfene megszűnt Homoródszentpéter községben.

x **Minden szőlősgazda** ingyen és bémmentve kérje a „Milleniumtelep“ Nagyósz, Torontálmegye, magyar vagy német vagy román vagy szerb főárjegyzékét legjobb fajú és válogatott minőségű szőlőoltványokról. Ezre 70 koronától feljebb.

x **Ifjúsági Lapok.** A magyar tanuló ifjuságnak ezen egyedüli irodalmi színpadon álló lapja ezáltal is rendkívül érdekes, bő tartalommal jelenik meg. Balla Miklós, a Petőfi társaság tagja, gyönyörű verset írt Kossuthról. Kosztolányi Dezso az ismert író és költő ragyogó fantáziával megírt novellája az ifju lelkeket magával ragadja. Szádeczky Lajos nagynevű történetírónk nyomán közli a mádfalvi veszedelem hiteles történetét. Igen tanulságos Sven Hedén tibeti utazásának ismertetése. A sakkrovatot a magyar sakk atyamestere. Maróczy Géza vezeti; a sportrovatot kiváló sportemberünk, Vámos Soma szerkesztik. Állandó rovatai mind az ifjuság lelki világának megfelelő, érdekes és tanulságos tartalmuak; ilyenek a Bélyeggyűjtő, Az iskola világából, Irodalom, művészet, Fejtörő, Leveleskoda (szerkesztői üzenetek). Irodalom és kézügyességi pályázatok munkára, nemes versenyre ösztönzi a tanulóifjuságunkat. A szerkesztőség valóban kulturális czélok szolgálatában fáradságot és költséget nem kímélve, ifjuságunknak izlését nemesíti s a káros ponyvairodalmi művek helyett szellemi képességünknek megfelelő lapot ad diákjaink kezébe. A havonként háromszor megjelenő Ifjusági Lapok előfizetési ára csodálatosan csekély (negyedévre 1 kor. 20 fillér, fél évre 2 kor 40 fillér, egész évre 4 kor. 80 fill.) Egyes szám ára 12 fill. Mutatványszámot ingyen küld a kiadóhivatal, Budapest, V. Nádor-utca 16. szám.

x **Asszonyi Historiák.** Ráskai Ferencznek pompás kis elbeszélő könyvecskéje jelent meg ezen a címen a Mozgó Könyvtár kiadásában. Ráskainak ötletes, modern témái sokkalta népszerűbbek, semhogy azokat hosszabban dicsérnünk kellene. A könyvecske bolti ára 24 fill.

x **Válságos idők.** Következnek ránk előreláthatólag már a közel jövőben. Haboru es belső politikai válság fenyeget. Ily időben intelligens ember nem nékülözhet egy jól értesült s minden eseményről bőven és kimerítően beszámoló napilapot. Szinte fölösleges is tehát fölhívni a magyar olvasóközönség figyelmét a Pesti Hírlap-ra, mely az április-juniusi negyedévre új előfizetési hírdet 7 (hét) koronával, de egy-egy órára megrendelhető 2 kor. 40 fillér előfizetési áron, mely legcélszerűbben postautalványon küldhető, a Pesti Hírlap kiadóhivatalának címezve (Budapest, V., Váci-körút 78.) A Pesti Hírlap ma kétségtelenül legjobb és legelterjedtebb lapja Magyarországnak, mely naponta a legbővebb tartalommal és legnagyobb terjedelemben jelenik meg, felülmulva minden más napilapot. Munkatársai elsőrendűek, hírforrásai kitűnőek, tudósítókka a külföld minden nevezetesebb pontján; haboru esetén külön harczterít tudósítók fogják ellátni bő és hiteles értesíté-

sekkel. A lap állandó előfizetői még abban a kedvezményben is részesülnek, hogy évenként díjtalanul kapják a Pesti Hírlap nagy képes nptárát és a Divat Salon című pompás divatlapot kedvezményes áron rendelhetik meg, mert a Pesti Hírlap és Divat-Salon együtt negyedévre 9 korona, (Kiadóhivata: Budapest, Váci-körút 78.)

Fafaragó tanfolyam Vargyason és valami a székelymentésről.

Vargyas márcz. 23.

A gazdaköri életnek egy jelentős mozzanatáról kívánok örvedetes hírt adni az alábbi sorokban, s megvallom, hogy nekem igen jól esik ez a híradás éppen most, mikor unos-untalan hajtogatni halljuk, hogy a székelymentésnek nincs semmi értelme, mert a kisembereken segítve általa semmi sincs.

Ezzel szemben azt állítom, hogy korunk jel-szava most is a haladás, csak hogy ennek ellenjel-szava vagy jobban mondva kerékkötője az *elégedetlenség*, a hibakeresés, a mi ha helyes irányban mozog, irányításában fokozza ugyan a haladást, de ha medréből kicsapong, kárára, veszedelmére van a jó ügynek s annak valóságos kerékkötője. Így vagyunk a székely kirendeltséggel is. Gazdaköröket szervez, tejszövetkezeteket létesít, háziipar meghonosításán fáradoz, a gazdasági élet sok águ tevékenységéhez, gyarapodásához, tenyész-állatok, gazdasági gépek, vetőmagvak beszerzéséhez segítséget nyújt, jó tanácsokkal, utbaigazitásokkal, pénzáldozatokkal erősíteni, bátorítani törekszik, a baromtenyésztés könnyebb és eredményesebb alapozásához legelőket javít, rendez s általán véve egy gazdasági jobb jövőndő felé irányt mutat.

Azonban, mint minden újítás, ez is nehézségekkel, próbálgatásokkal, kísérletezésekkel jár, s ezenközben történhetnek félrelépések, s célletévesztett intézkedések is jóhiszeműségből vagy a viszonyok néha téves mérlegeléséből, de ezek könnyen helyrehozhatók s nem okoznak annyi hátrányt s káros következményeket, mint azok a hibáztatások és elégedetlenségek, a melyek nyomon kísérik a megtett intézkedéseket, még akkor is, ha azok a legköreletintőbb jó akarrattal és a jó eredmény biztosnak ígérkező kilátásával tettek. Mert ne feledjük, hogy a nép jónagy része még mindig fél az újításoktól s egyáltalán nem barátja a régi megszokott gazdálkodási redszert, új ismeretlennel, felcserélő ajánlatoknak, még ha legjobb barátjától jó is a biztatás; és ha ehez a tartózkodó állásponthoz rosszaló nyilatkozatokat is hall, a czélbavett újítások felől, cseppet se csodálkozunk azon, ha a falusi kisgazdák nagy részének nem kell sem gazdakör, sem vető-kapáló gép, sem szecskavágó, répavágó, s általában a kisgazdákön okvetlenül segíteni akaró székelymentés. Ebből kiindulva, nézetem szerint, a gazdakörök lennének hivatva arra, hogy több jóakarattal, lelkesebb összetartással, nagyobb arányú közügszeretettel s buzgóbb odaadással nézzenek szembe a székely kirendeltség jóakaratu újításaival, nemes szándéku törekvéseivel s a népet jobb jövőndőjét biztosítani akaró alapozásával, mert a világ haladásával lépést tartani mindnyájunknak elengedhetlen kötelessége; és ha ez igaz más egyéb téreken, a közgazdasági élet amugy is sokban elhanyagolt terén komolyan parancsolva van, a mind inkább ránk nehezödő idők intősei által! Értsük meg hát az idők intőseit, s ne akadályozzuk közgazdasági haladásunkat kicsinyes önző okokból, a nemtörődömség s elégedetlenség kényelmesebb leszólásaival, hanem tömörüljünk, egyesítsük erőinket, alakítsuk és erősítsük gazdaköreinket, hogy azok legyenek mozgató erői és lelkes támogatói a székelymentésnek, s ne csak kívülről várjuk a segítyt és a mentő eszközöket, hanem magunkban fejtsük ki a magunk megmentésének erejét úgy, amint a példabeszéd tanít: *Segíts magadon s az Isten is megsegít!* Ebből a kevésből értsenek székely gazdatársaim sokat, s mindenek felett azt, hogy a jobb jövőndő alapozása áldozatra hív, s ettől visszariadni nem szabad!

A vargyasi gazdakör keretében, az idéu is fafaragó tanfolyamot engedélyezett és rendezett a székely kirendeltség, s ez az az örvedetes hírt, a melyről tudósításon kezdeten említést tettem. Örvedetesnek mondom azért egyfelől, mert 18 székely ifjunak ide hazahozta, kezébe tette a háziiparnak egy jelentős eszközt, s módot és alkalmat nyújtott, ha nem is egész megélhetésre, de gazdasági sok szükségünk saját erején való segítésére, a midőn egy kirendeltség által kiküldött díjazott szakértőt alkalmazott a tanfolyam vezetésére és még a tanfolyam helyiségének a bérét is fizette; másfelől örvedetes

azért, mert a legjobb uton járn látom a kirendeltséget, midőn az itt ingyen kínálkozó eszközfa anyagának szakszerű feldolgozására tanítja meg a nép fiait s ugyszólván közökbeadja az öngélevezésnek egy hatalmas emeltyűjét, hogy kínálkozó szükségseiken önmaguk is segíteni tudjanak. Ez a legjobb módja a nép boldogításának, hogy mindenütt a helyi termények s háziipari anyagok otthoni feldolgozására taníttassék meg az ifju nemzedék, és ez a módszer nálunk a mult évben is, az idéu is, a téli idényben, 8 hét alatt, nagyon is bevált, a mit márcz. 21-ikén megtartott záró-ünnepély alkalmával nagy megelégedéssel és örömmel láthattuk.

A faragó tanfolyam záró ünnepélyéről s általában a tanfolyam eredményéről szükségesnek tartom elmondani a következőket. Márczius 21-én vasárnap d. u. 2 órakor előzetes meghívás folytán, a tanfolyam helyiségében megjelent a gazdakör, élén Daniel Lajossal és nagy népsokaság. E'nök egy alkalmi beszéddel az ünnepélyt megnyitván, kezdetét vette az udvarra szépen kirakott és csoportosított faragványok felülvizsgálata és számbavétele a bíráló bizottság által.

Kiki a saját anyagából magának dolgozott, s ez a munka a kiállításon mind együtt volt: 14 műhelypad, egy eszterga, egy osztóvata, 10 drb szekéraly, 5 szántó taliga, számtalan kerék, szekérlajtorkák sorogják, rudak, s más szekér részletek, korékfalazó pad, csörlő, bölcső, stb. stb. Gyönyörűség volt nézni a nemcsak összeállított, hanem szépen kidolgozott tárgyakat, s miudezek elsősorban a tanfolyam derék vezetőjét Kovács Ernőt dicsérik s azután a szorgalmas növendékeket.

A tanoncok közül négyen a legjobbak: Pál Lajos, Fehér Sámuel, Sós Sámuel és Sós Péter jutalmakat is kaptak, gyalut, bárdot, furót és fűrész mindenik 4—4 drbot, abból a készletből, amit a munkavezető, a kirendeltség megbízásából magával hozott, hogy azokkal az ifjak dolgozzanak.

Ezután az ünnepély elnökileg bezárattott egy méltató beszéddel, melyben elnök rámutatott a székelymentés nagy horderejü munkájára, mellyel a kisemberek segítése olyan sok irányban van czélozva, s a minék ha jelenben nem is mindenütt kimagaslók az eredményei, de a jövő ráfogja nyomni az elismerés bélyegét a népboldogítás azon kicsinek látzó tényeire is, mint a mi háziipar terjesztő tanfolyamunk, a miért hálás köszönetet mondunk elsősorban Darányi miniszternek, másodsorban a székely kirendeltség gazdasági intézőjének, Dorner Bélának, a ki ez évben is ilyen jó akaratu pártfogásban részesített bennünket, s megmutatta, hogy miképpen kell felkeresni és boldogítani a kisembereket.

Kisgyörgy Sándor.

KÖZGAZDASÁG.

Hernyóirtás.

Darányi földmívelésügyi miniszter a kötelző hernyóirtásról körrendeletet intézett a hatóságokhoz. A tavasz közeledtével szükségesnek tartja a miniszter a hernyók irtása tárgyában körrendeletére a törvényhatóság figyelmét újból felhívni, alábbi teendőket haladéktalan elvégzésére a legszigorubban utasítani. A hernyóirtás 31-éig foganatosítani kell. Legkésőbb márczius 31-éig jelentést tenni, hogyan végezték az irtást? Elrendeli a miniszter, hogy az ellenőrzéssel megbízott közeg a hernyóirtásra megjelölt határidő lejártá után haladéktalanul járja be az összes gyümölcsöskerteket és gyümölcsfákkal beültetett területeket, hogy a helyszínen és személyesen győződjék meg az irtás helyességéről. Kötelessége az ellenőrzőnek, hogy a mulasztót a törvény rendelkezése szerint megbírságolás végett a helyi hatóságnak még aznap bejelentse, de egyuttal a mulasztó fél terhére napszámokkal végezetheti el és pedig oly módon, hogy az irtás legfeljebb 3 nap alatt teljesen befejezhető legyen. Az ilyen irtáshoz felfogadott munkások bérét a helyi hatóság a hivatalos ellenőrző közegtől a kiállított napszámjegyzék alapján előlegképzéssel kifizeti s a kifizetett összeget az előbb már kirótt bírsággal együtt az illető mulasztó félen hajta be. Városokban a polgármester, kis- és nagyközségekre nézve a főszolgabíró vagy szolgabíró kötelesek április 15 ig személyesen felülvizsgálni, hogy megtörtént-e az irtás s amennyiben a hatóság részéről mulasztást tapasztalának, kötelesek a feyelmi eljárás megindítása iránt haladéktalanul intézködni.

Kiadja: Becsek D. Fia könyvnyomdája.

Szám. 1271—909 kig.

Hirdetmény.

Közhirre teszem, hogy nagyküüllőmegei Halmagy községben az állat vásár folyó évi április hó 11-én azaz Husvét első napján s a kirakodó vásár pedig április 12-én azaz Husvét másodnapján tartatik meg.

Az állatvásár térre szekérrel bemenni tilos.

Székelyudvarhely város tanácsa, 1909. évi márczius hó 5-én.

Soó Domokos, h. polgármester.

Saját termésű borok

1905. évi kitűnő minőségűek, Risling és Oporto fajokban kaphatók mérsékelt árakon, 100 literen felüli mennyiségben Caspari Frigyesnél Medgyesen, Nagyküüllőmege.

Egy csinosan burozott utcai szoba Szentimre-utca 12. sz. alatt kiadó. Ugyanott étkezni is lehet.

Eladó egy, még nem használt transmissióhoz való szijátváltó

Czim a kiadóhivatalban.

Sz. 1208—909. kig.

Árverési hirdetmény.

Székelyudvarhely város tanácsa közhirre teszi, hogy a város tulajdonát képező régi sertéspiacz a város képviselőtestületének 57—906. sz. határozata folytán laktelkekre osztva folyó évi április hó 5-én délelőtt 10 órakor a városi tanács nagytermében megtartandó nyilvános árverésen a eladtnak.

Árverezni szándékozók kötelesek az egyes telkek kikiáltási árának 10%-át az árverés alkalmával letenni.

Az árverési feltételek, valamint az egyes telkek tértagsága és kikiáltási ára a hivatalos órák alatt Lakatos Tivadar tanácsosnál megtekinthetők.

Székelyudvarhely város tanácsa, 1909. évi márczius 24-én.

Soó Domokos,
h. polgármester.

Mosást,
Vasalást, fehéreneművarrást elvállal
Özv. Orendi
Dánielné
Szentimre u. 44

Eladó lámpások.

..... Alkalmi vétel.

Egy szalon lámpa 18 karral, teljesen új 64 kor.
Egy " " 6 " " " 24 "
Egy ebédli " teljesen jó állapotban 24 "
Egy hálószoba ampolna egészen új . . . 6 "
Czim a kiadóhivatalban megtudható.

Egy jó karban levő

■ 12 loerejű ■ **Benzinmotor**
cséplő garnitúrával együtt **eladó**
■ teljesen felszerelve ■
Megtekinthető: Ádám Aladárnál Bözödön.

LEGNAGYOBB-SZŐLŐOLTVÁNYISKOLA

AZ ÁLLAMI FELÜGYELET MELETT LÉTESÜLT

MILLENNIUM

TELEP
NAGYŐSZ
TORONTÁL M.

TERJEDELME 500 KAT.HOLD
KÉSZLET SOK MILLIÓ
ÁRJEGYZÉK INGYEN

MILLENNIUMTELEPEN-VETTEM

NEM A MILLENNIUMTELEPEN-VETTEM

TRISKA J.

Erdély első zongora nagy raktára

KOLOZSVAR.

Ajánlja híres bel- és külföldi cégektől eredeti zongoráit, piáninoit, saját gyártmányú czimbalmaikat és ujonnan berendezett hangoló és javító műhelyét, melyben használhatatlan, régi zongorák a technika legújabb vívmányai alkalmazásával javíttatnak szakszerűen,
gyorsan és pontosan.

Telefonsz. 419. Olcsó bérlet.

Részletfizetésre is!

Tíz évi jótállás!

A készlet gyorsabb eladhatása miatt

Caspari Frigyes és Társai
Medgyes. (Nagyküüllőm.)

FAISKOLÁI

leszállított áron ajánlják összes faiskolái cikkeit, u. m.: magonc, kőmagu és csontra gyümölcsfákat, pöszméte és ribiszke cserjéket, málnákat, földi epret, diszcserjéket, gyümölcsfa vadonczokat, sövénynek valót, tülevelű fákat, rózsafákat, stb.

Árjegyzék kívánatra bérmentve.

Az első és legfontosabb teendő

amelyre kertjeinek felszerelésénél tekintettel kell lennünk: **vetőmagnak** oly célból való beszerzése, melynek hírneve garancia arra, hogy a kerttulajdonos fajtisza és csiraképes magvakat kap; oly magvakat, melyek minősége már maga minden tekintetben kielégítő eredményt biztosít.

A Mühle féle magvak 35 év óta felülmutatlanul bizonyultak, a MÜHLE név 35 év alatt a kerlibarátok körében fogalomná lett.

I. számú mintagyűjtemény a legfinomabb konyhakerti magvakból: **ára 7 korona.**

100 szem kartifol. 10 gr. korai káposzta. 10 gr. kései káposzta 10 gr. korai kel. 10 gr. kései kel. 10 gr. karaláb 20 gr. sárgarépa. 20 gr. czéklarépa 10 gr. saláta. 20 gr. vöröshagyma. 10 gr. párhagyma. 20 gr. hónapos retek 20 gr. téli retek. 20 gr. petrezselyem. 20 gr. peszternák 20 gr. spenot. 10 gr. ugorka. 1/4 ko. cukorborsó 1/4 ko. Kifejtő borsó. 1/4 ko. velőborsó 1/4 ko. karóspaszuly. 1/4 ko. Törpéspaszuly. 1 ad. édespádríka. 1 ad. csipőspádríka. 1 ad. paradicsom

II. számú gyűjtemény a legszebb nyári virágokból: **ára 5 korona.**

1 ad. Szépecske. 1 ad. Oroszlánszájacska. 1 ad. Premier. 1 ad. Törpe őszirózsa. 1 ad. Magas őszirózsa. 1 ad. Tölkökrétás kakastaréj. 1 ad. Fehér buzavirág. 1 ad. Teljes ibolya. 1 ad. Collinsia. 1 ad. Klárcsi. 1 ad. Rödőszirm. 1 ad. Teljes sarokvirág. 1 ad. Teljes szegfű 1 ad. Godetia 1 ad. Szagos bükköny 1 ad. fajvirág 1 ad. Lobelia. 1 ad. Oitthonka 1 ad. Petunia. 1 ad. Lángvirág. 1 ad. Puskapor virág 1 ad. Szagos rezeda. 1 ad. Sziléna. 1 ad. Sarkantyúka. 1 ad. Verbena 1 ad. Árvácska. 1 ad. Rézvirág 1 ad. Kuszko babuga. 1 adag Bársonyka.

Megrendelések intézendők:

Mühle Árpád magkereskedése kertészeti telepe, és rózsaisk. **TEMESVÁR 65.**

Figyelem!!

Szőlőoltványt, szőlővesszőt ne rendeljen addig, míg tőlem árjegyzéket nem kér! Gyökeres oltványok ezre 140 K. Delaware * ezre 100 korona. *

Czim: **Szigyártó Nagy Mihály,**
FELSŐSEGESD, Somogy megye.

15—25

Sirolin

Emeli az étvágyat és a testsúlyt, megszünteti a köhögést, váladékot, éjjeli izzadást.

Tüdőbetegségek, hurutok, számarköhögés, skrofulozis, influenza

ellen számtalan tanár és orvos által naponta ajánlva.

Mint hogy értéktelen utánzatokat is kínálnak, kérjen mindenkor „Roche” eredeti csomagolást.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Sváj)

„Roche”

Kapható orvosi rendelre a gyógyszerárban. — Ára üvegenként 4.— korona.

Kitűnő minőségű és legmagasabb szilárdságú PORTLAND CEMENTET ajánl olcsó áron a

PORTLAND CEMENTGYÁR BRASSÓ

Itt helyben kapható RÖSLER és GÁBOR cégénél.